ఇలవేల్పు

తన భార్యకూ, చెల్లెలికీ మనస్పర్థ రావటం, శ్యామసుందరుని మనస్సుకి, చాలా కష్టం వేసింది. అదే సర్దుకుపోతుందిలే అని, అతను కొంతవరకు ఉపేక్షించి వూరుకొన్నాడు. కాని వారిద్దరి మధ్యా స్పర్థ, క్రమక్రమేణా పెరిగింది, తన చెల్లెలి కుమార్తె వివాహంనాటికి అది బ్రద్దలయి అతని మనస్సును వికలపరిచింది. తన చెల్లెలు, కుమార్తె వివాహానికి ఆహ్వానించటానికై ఒకరోజు తన యింటికి వచ్చింది. తన భార్య 'ఎందుకీ పైపై పిలుపు! మీకు మనస్సులో మేం రావాలనిలేదు రాము మేము రాకపోతే మీపిల్ల పెళ్ళి ఆగుతుందా?'' అన్నది. దానికి అనేక కారణాలు చెప్పింది. ఈ మధ్య శ్యామసుందరుని అత్తగారు మరణించింది. ఆమె కర్మకి వూళ్లోకి వచ్చికూడా తన చెల్లెలు రాకపోయింది. ఇది మొదటి కారణం. ఇక రెండవకారణం, ఈ వివాహానికి తాను ఉన్న ఊళ్లోనే ముహూర్తం పెట్టుకున్నారు. ఆరోజు యెవ ఎవరెవర్నో పిలిచారు. తన్ను మాత్రం పిలువలేదు. ఆరోజు నిజంగా తన భార్యకు చాలా కష్టం వేసింది. 'ఇంత అవమాన పరుస్తారా?' అని కంటనీరు పెట్టింది. ఇవన్నీ అడిగింది తన భార్య. అడిగి, "ఆనాడు అక్కర లేనివాళ్ళం ఈనాడు ఎందుకు కావలసివొచ్చాం?" అన్నది.

దీనికి తన చెల్లెలు ఏమేమో చెప్పింది. తన కుటుంబానికి చేసినసహాయాన్ని ఏకరువు పెట్టింది. తనకు, తన అన్నమీదవున్న ప్రేమను వెళ్ళబుచ్చింది. కాని లాభంలేకపోయింది. తన భార్య "నేనురాను; పిల్లలురారు. నీ కంత ప్రేమవుంటే మీ అన్నగారిని తీసుకువెళ్ళు" అన్నది.

"ఏం అన్నయ్యా!" అని అడిగింది చెల్లెలు. నిజంగా చాలా జాలిగా అడిగింది. శ్యామసుందరుడు సందిగ్ధావస్థలో పడ్డాడు. తనకు వొక్క గాని వొక్క చెల్లెలు. చిన్నతనంలోనే తల్లిపోవటంవల్ల ఇద్దరూ అనేక కష్టాలకు లోనై పెరిగారు. అతనికి ఆ రోజులు జ్ఞాపకం వొచ్చినై. ఆ రోజుల్లో వాళ్ళిద్దరూ, ఈ విశాల ప్రపంచంలో ఏకాకులుగా వుండేవారు. అలాగే బ్రతికారు. నిజమే కాని, తన భార్యపడేబాధకు కారణం లేక పోలేదు. మొదట్లో తన భార్యకు తన చెల్లెలంటే చాలా యిష్టం. ఎంతో ఆదరంగా చూసేది. తన చెల్లెలు కూడా అలాగే వుండేది. పుట్టినప్పటినుంచీ తన కొడుక్కి అన్నకూతుర్ని తప్ప ఎవ్వరినీ చేసుకోను అనేది. తన అన్నకి ఏ కష్టంవచ్చినా తనకి వొచ్చినట్లే భావించుకొనేది. కాని నెమ్మది నెమ్మదిగా పరిస్థితులు మారినై. ఎవ్వరి పరిస్థితులు వారికి తెలియకుండానే మారినై, ఎవరికి వారు మారిన మనస్తత్వాలకు అనుగుణంగా ప్రవర్తించటము మొదలుపెట్టారు. చివరికి రాకపోకలే సన్నగిల్లినై. పోను పోనూ, తనను, తన చెల్లెలు చిన్నచూపు చూస్తూవుందేమో అనే అనుమానం కూడా కలిగింది. ఇవన్నీ జ్ఞాపకం వొచ్చినై. అతనికి. తన చెల్లెల్లోవచ్చిన మార్పుకి తన భార్య ఎంతయాతన అనుభవించిందీ అతనికి తెలుసు. తను ఆర్థికంగా ఇబ్బందులు పడటమే దీనికి కారణమేమో అనే సంశయం కలిగినప్పుడు, నిజంగా అతని మనసు ఉడికిపోయేది. తన భార్యా పిల్లలూ ఇతరుల చిన్నచూపుకి లోనవటానికి తన అసమర్థతే కారణం గదా అను కున్నప్పుడు అతని మనస్సు జాలితో నిండిపోయేది. ఎంత స్వార్థత్యాగానికి పూనుకొని అయినాసరే, తన భార్యను సుఖపెట్టటమే తన పరమావధి అనుకొనేవాడు. ఆమె లోకుల బాధలను మోయలేక కన్నీరురాలుస్తూ నిలబడివున్న భూదేవిలాగు కనుపించేది. ఆ క్షణం.... అతనీ ఆలోచనలలో వుండగా.

"ఏం అన్నయ్యా?" అని అడిగింది చెల్లెలు.

"నేను రానమ్మా" అన్నాడు శ్యామసుందర్.

"అన్నయ్యా?"

"అవునమ్మా! నేను రాను."

"నేనేం చేశానని?"

"నేనురాను."

"రావా అన్నయ్యా."

"రాను."

శ్యామసుందరుని చెల్లెలు తన చెవులను తానే నమ్మలేకపోయింది. ఒదిన ఏమన్నా తన సహోదరుడు తన కుమారుని వివాహానికి రానని అనే అవకాశం వుందని ఆమె ఎన్నడూ ఊహించుకోనైనా ఊహించుకోలేదు. ఒక్క నిముషం అలాగే నిలబడిపోయింది. ఆ నిముషంలో ఆమె మనస్సులో చిన్ననాటి స్మృతులెన్ని తిరిగినయ్యో! కనులు నీటితో నిండుకున్నవి ఇక ఆమె పెదవులు కదలేదు, నెమ్మదిగా అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ వెళ్ళిపోయింది. ఆ ఇంటిలో ఆక్షణం నిశ్శబ్దం రాజ్యం చేసింది. అతి భయంకరమైన నిశ్శబ్దం.

శ్యామసుందరుని భార్య ఏమనుకున్నదో ఏమో? కాసేపు మౌనంగానే వుంది. చివరికి, "మీరు వెళ్ళకపోతే బాగుండదు మీరు వెళ్ళండి" అన్నది.

శ్యామసుందరుడు ఆలోచించాడు. తన భార్య రాక తాను వెళ్తే "మా అన్నయ్య మంచివాడే. అన్నీ చెరిపేది మా వొదినే" అని అనుకుంటుంది తన చెల్లెలు. ఎన్నియినా ఊహిస్తారు. తన భార్య రాకుండా తాను వెళ్ళడంలో అర్థంలేదు. తన భార్యరాదు. అందులో సందేహంలేదు. ఇకతాను వెళ్ళటం జరగదు.

"నేను వెళ్ళను" అన్నాను. "వాళ్ళెవరినైనా అవమానపరిస్తే,

నన్నె అవమాన పరిచారు. నీవు వెళ్ళదలచిందీ నన్ను అవమానపరిచారనే. ఇక నేను వెళ్ళటం అనే ప్రశ్న ఎలా ఉదయిస్తుంది? మనం వెళ్ళక పోయినందువల్ల వాళ్ళకి దిగబడేది ఏమీ వుండదులే" అన్నాడు.

శ్యామసుందరుడు వివాహానికి వెళ్ళలేదు. కాని అతని మనస్సుకి శాంతిలేదు. మానవుడు చిన్న చిన్న విషయాలను పట్టించుకొని, మనస్సును చీకాకుపరచుకొని, ద్వేషాన్ని పెంచుకొని, తన్ను ఇంకొకరికి కాకుండా చేసుకోటానికి ఎందుకు సిద్ధపడతాడో అతనికి అర్థంకాలేదు. తనుమట్టుకు తనూ ఈ విధంగానే ప్రవర్తించె! ఈ చిన్న విషయాలను, ఎందుకు పట్టించుకోవటం అనుకోలేకపోయె! పోనీ తన చెల్లెలుమాత్రం తమ మనస్సులు నొచ్చేటట్టు ప్రవర్తించటం ఎందుకు? ఇటు తన భార్య పట్టించు కోకుండా ఊరుకుంటే పోయేదికాదూ? ముహూర్తానికి పిలిస్తేం, పిలవక పోతేం? కర్మకు వస్తేం, రాకపోతేం? కాని అలా జరగదు. ఇటువంటి విషయాలు మానవుల మనస్సులను విరగదీస్తూ ఉంటై. మానవుల మనస్సుల్లో విషబీజాలు నాటుతూవుంటై.

అతని మనస్సు ఈ రకం ఆలోచనలతో, వికలం అయింది. అతనికి అక్కడికి పదిమైళ్ళ దూరంలో వొక తోటవుంది. ఆ తోటలో చిన్న బంగళా ఉంది. కొన్నిరోజులు అక్కడ గడిపి వద్దామనే సంకల్పం కలిగింది. భార్యతో చెప్పి అక్కడికి మరునాడే బయలుదేరాడు.

శ్యామసుందరుని తోట మామిడితోట. అది రాకపోకల సౌకర్యానికి పెదగావున్న ఒక బస్తీని ఆనుకొనివుంది. అది అతని తండ్రి నాటించిన తోట. అతని తండ్రి, ఆ చుట్టుప్రక్కల బాగా పేరుమోసిన ప్లీడరు. ఆయన శెలవల్లో విశ్రాంతికోసం ఈతోట వేయించాడు. ప్రతి శెలవల్లోనూ కుటుంబంతోసహా అక్కడకు వెళ్ళి కులాసాగా కాలం గడుపుతూ వుండే వాడు. కాని శ్యాంసుందరుడు పెద్దవాడైం తర్వాత తన తండ్రితో కలిసి అక్కడకు వెళ్ళటం మానివేశాడు. దీనికి ప్రత్యేక కారణం యేమీలేదు. చదువు సంధ్యల్లోపడి అతనిదృష్టి ఈ రకమైన ప్రశాంత జీవితాన్నుంచి

వేరువైపుకి మళ్ళింది. పైగా తన తండ్రితో ముఖా ముఖీ కలిసి వుండటానికి అతను ఇబ్బందిపడటం మొదలు పెట్టేవాడు. అందుకని ఈతోటకురాకుండా ఏదో ఒక నెపంతో తప్పుకు తిరిగేవాడు. తనతండ్రి కాలం చేసిం తర్వాత ఈ తోటకు రావటం అతనికి ఇదే మొదటిసారి...

అతని గుర్రపుబండి తోటముందు ఆగి ఆగగానే అతని మనస్సు కొక అనిర్వచనీయమైన ప్రశాంతత చేకూరింది. ఏనాడో విడచిన ఆప్తుణ్ణి కష్టకాలంలో అకస్మాత్తుగా చూచి నట్లనిపించింది అంతలో తోటమాలి రామయ్య ఆదరాబాదరా పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చాడు. తన చిన్నదొర బండిదిగటం జూసేటప్పటికి, అతనికి ప్రాణాలు లేచివచ్చినై.

"దొర వొచ్చాడే! సుందరందొర వొచ్చాడే.... .... రావే" అని తన భార్యని పిలిచాడు. నిమిషంలో అతని భార్యా పిల్లలూ, బిరబిరా వొచ్చి. బండిదిగిన శ్యామసుందరుని చుట్టుముట్టారు.

"బాగున్నావా రామయ్యా?" అడిగాడు శ్యామసుందరుడు

"తమరు చల్లగావుంటే మాకేంకొదవ బాబయ్యా?" అన్నాడు రామయ్య! తాను స్టేషన్లో కొనుక్కొచ్చిన బిస్కట్లు రామయ్య పిల్లలకు పంచిపెట్టాడు శ్యామసుందరుడు.

"వీళ్ళకు యెందుకు బాబూ ఇయ్యన్నీ!" అన్నాడు రామయ్య.

"అన్నిటికీ యెగబడతారు చచ్చినోళ్ళు" అన్నది రామయ్య భార్య.

రామయ్య కొంత సామానూ, రామయ్య భార్యా కొంత సామానూ ఎత్తుకున్నారు. శ్యామసుందరుడు బండి వాడికి డబ్బిచ్చి పంపివేశాడు. అంతా లోపలకు నడిచారు.

హోటల్‌నుంచి, రామయ్య టిఫిన్ క్యారియర్‌తో భోజనం తెచ్చాడు. శ్యాంసుందరుడు భోజనం ముగించాడు. అంతలో రైతులు కొందరు

అతన్ని జూడడానికి వొచ్చారు. వాళ్ళంతా తన తండ్రిగారిని బాగా ఎరిగిన వాళ్ళు. ఆయనవల్ల అంతో ఇంతో సహాయం పొందినవారు. వాళ్ళు అనేక విషయాలు అడిగా శ్యాంసుందరుని. అతడు తనకు తెలిసినంతమట్టుకు జవాబులు చెప్పాడు. భూమికి గరిష్ట పరిమితి; సేద్యం చేసుకొనే రైతుకి నష్టంలేకుండా మొత్తం దేశం యొక్క అభ్యున్నతికి అనుకూలంగా, జరుగుతుందని చెప్పాడు. సహకార సేద్యంవల్ల వచ్చే లాభాలను విశదీకరించాడు. అదైనా రైతుల ఇష్టంమీద జరిగేవనేగాని బలత్కారంగా ప్రవేశ పెట్టడం జరుగదు అని విపులీకరించాడు. "ప్రతి భారతీయుడూ తన స్వార్థ దృష్టితోకాక, దేశాభ్యుదయ దృష్టితో ప్రవర్తించవలసిన తరుణం ఇది" అని ఉద్బోధించాడు.

ఈ విధంగా కాసేపు కష్టసుఖాలు మాట్లాడుకున్న తరువాత రైతులు వొకరి వెనుక వొకరు శెలవు తీసుకొని తమ తమ పనులమీద వెళ్ళి పోయారు.

శ్యామసుందరుడు వొక్క నిట్టూర్పు విడిచాడు. ఏకాంతవాసం. ఈ కొత్త వాతావరణం అతని మనస్సును ఉల్లాసవరచినై. అతను కవికాదు కాని మనస్సు ఉల్లాసంగా వున్నప్పుడు ఏదో గేయాలు గిలకటం అతనికి అలవాటు. అదే అలవాటు చొప్పున పరధ్యానంగా కాగితం, కలం తీసుకున్నాడు. అంతలో గడప దగ్గర అడుగుల సవ్వడి వినిపించింది. ఎవ్వరో గదిలోకి వస్తున్నట్లు అనిపించింది. తిరిగి చూశాడు. ఎవరది? ఎవరా స్త్రీమూర్తి! అతని మనస్సు,

ఎవరది?

శరత్కాలపు మేఘమాలికయా?

భువికి దిగిన దివ్యాంగనయా?

పసిపాప చిరునవ్వు వెలుగుల దొంతరయా?

ఎవరది?

అని తన్ను తానే ప్రశ్నించుకుంది, అతని మనస్సు. ప్రశ్నకు ఆ స్త్రీమూర్తే జవాబు చెప్పింది. "నాది ఈవూరే, మీరు వచ్చారని తెలిసి, చూచిపోదామనివచ్చాను."

శ్యాంసుందరునికి ఏమీ జవాబు చెప్పాలో తెలియలేదు. ఏం చెయ్యాలో తోచలేదు. తికమకపడుతూ, కూర్చున్నాడు. ఆమె గ్రహించిందో ఏమో, తనే అందుకుంది........"మే మిక్కడ కుంటివాళ్ళకి, గుడ్డివాళ్ళకి వొక శరణాలయం నడుపుతున్నాం. మీకు వీలుంటే వొకసారి వొచ్చి చూడాలని ప్రార్థిస్తున్నాను" అన్నది.

"తప్పకుండా" అన్నాడు శ్యామసుందరుడు. అంతే మళ్ళీ మాటలు సాగలేదు. ఆమెకూడా ఒక్కక్షణం అలాగే నిలబడింది, చివరికి "రేపు ఉదయం మా యింటికి భోజనానికి రాగలరా?" అని అడిగింది.

"వస్తాను" అన్నాడు శ్యామసుందరుడు.

"రామయ్యకు మా ఇల్లు తెలుసు" అన్నది ఆమె.

"అలాగే" అన్నాడు శ్యామసుందరుడు

"మరి శెలవు" అన్నది. అతను అప్రయత్నంగా లేచాడు. ఆమె వెళ్ళిపోతుంటే అలాగేచూస్తూ నుంచున్నాడు. ఎవరీమె? కాసేపటికి రామయ్య వచ్చాడు. అతను చెప్పాడు.

ఆమెపేరు శ్రీలక్ష్మి. ఆ పరిసర ప్రాంతాల్లో యెవరికేం కష్టం వొచ్చినా అక్కడ ఆమె ప్రత్యక్షం అవుతుంది. ఆదుకుంటుంది. ఆమెను చిన్నవాడు మొదలుకొని వృద్ధుల వరకూ "తల్లీ" అని పిలుస్తారు. తల్లిగానే భావించుకుంటారు. ఆమె అక్కడవొక పాఠశాలలో పంతులమ్మగా పనిచేస్తూ ఉంటుంది. దానికితోడు రెండుమూడు శరణాలయాలు నడుపుతూ వుంది. ఆమె జీవితం అంతా బీదప్రజల కష్టనివారణకే అంకితం అయింది. ఈ మధ్య పెద్ద భూస్వాముల దగ్గరనుంచి హరిజనులకు భూములను ఇప్పించింది. ఎకరం, ముప్పాతిక ఎకరం, అరఎకరం వున్న రైతులకు

కొందరిని కలిపి సహకార సేద్యంకూడా పెట్టించింది—ఇలా చెప్పుకు పోయాడు రామయ్య. చెప్పి చెప్పి "ఆమె ఏది చెయ్యమన్నా చెయ్యటానికి జంకేవాడు ఈ వూళ్ళో వొక్కడులేడు....మా పాలిట దేవత ఆమె" అన్నాడు రామయ్య.

శ్యామసుందరుడికి అంతా కలగా కనిపించింది. ఆమెను గురించి ఇదమిద్ధమని ఏమీ తేల్చుకోలేక పోయాడు. ఇంకా తెలుసుకోవాలి అనిపించింది ఎవరీమె?

ఆమె ఇంటికి మరునాడు వెళ్ళాడు శ్యామసుందరుడు—ఆమెవంట చేస్తూవుంది. బయట వసారాలో ఆమె భర్త పిల్లలను పెట్టుకొని కూర్చుని వున్నాడు. శ్యామసుంధరుని చూడగానే లేచి, మర్యాదచేసి, కూర్చోబెట్టాడు. అతని మాటవిని బయటకు వచ్చిందామె. "క్షమించాలి. వంట కొంచెం ఆలస్యం అయింది" అన్నది. "ఒక పదినిముషాలు" అని చెప్పి మళ్ళీ లోపలకు వెళ్ళింది.

"అదే చిక్కు" అన్నాడు ఆమెభర్త. "అన్నీ తనే చెయ్యాలంటుంది, చేస్తుంది. బడికి వెళ్ళింది. వచ్చి వంట మొదలుపెట్టింది. ఇలా నాలుగు మెతుకులు నోట్లోవేసుకుంటుందో లేదో శరణాలయానికి వెంతుది. అక్కడనుంచీ మళ్ళీ ఒడి. బడిగంట కొడతారో లేదో అటునుంచి అటే వూళ్ళోకి వెళ్తుంది. రైతులకి యిదనీ, అదనీ, సహాయం చేస్తూకూర్చుంటుంది. అక్కడనుంచి కాస్త పెందలకడవస్తే కుట్టుమిషన్ ముందువేసుకు కూర్చుంటుంది పిల్లల చొక్కాలుకూడా తను కుట్టవలసిందే. ఇలా యెన్నాళ్ళు జరుగుతుంది చెప్పండి? తన ఆరోగ్యం చూసుకోనక్కర్లేదా?"

శ్యామసుందరుడు అతను వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలన్నిటితోనూ యేకీభవించాడు. "కాని" అని మళ్ళీ మొదలు పెట్టాడు ఆమెభర్త. "ఆమె యెంత కష్టపడినా కష్ట పడ్డట్టే కనపడదు. ఏపని చేస్తున్నా సహజంగానే వుంటుంది. ఎన్నో యేళ్ళనుంచీ చేస్తున్న మనిషిగా కనిపిస్తుంది. ఈ పనులన్నీ ఆమె చెయ్యవలసిన పనులుగానే కనిపిస్తవి. ఆమెకు తెలియని

దంటూ యేదీలేదు. ఇప్పుడీ వంటపని వున్నది చూడండీ ఏకూరలో యే విటమిను వున్నయో, ఎవ్వరికి ఏది అవసరమో, అన్నీ ఆమెకు తెలుసు. ఆ ప్రకారం అన్నీ తానే చేస్తుంది వంటవాణ్ని పెడదాం అంటే "నేనుండి చేసేది యేమిటి?" అంటుంది. ఏం చెయ్యాలి?" అతను పెద్ద నిట్టూర్పు విడిచాడు. శ్యామసుందరుడు అతను చెప్పేమాటలన్నీ వింటూ కూర్చున్నాడు. ఆమెభర్తకు యేమి జ్ఞాపకం వొచ్చిందో ఏమో లోపలకు వెళ్ళి కొన్ని పేపరు కట్టింగులు తెచ్చి, "యివన్నీ ఆమె వ్రాసిన వ్యాసాలే....ఒకసారి చూడండి" అన్నాడు.

శ్యామసుందరుడు కుతూహలంతో ఆ వ్యాసాలు తిరగవెయ్యటం ప్రారంభించేడు. అతనికి ఆశ్చర్యం కలిగింది. ఆ వ్యాసాలు అనేక విషయాలకు సంబంధించినవి. పైగా ప్రతి విషయం వొక విశిష్ట దృక్పథంతో పరిశీలించబడింది. ఈమెకు యింత సామర్థ్యం ఎలా వొచ్చింది? ఇన్ని పనులు ఎలా చెయ్య గలుగుతూవుంది! శ్యామసుందరుడికి అంతా అయోమయంగా వుంది.

భోజనాలైనై. వడ్డన అంతా ఆమే చేసింది. చివరికి పళ్ళాలుకూడా ఆమె తీసింది. అంతా ఆమెభర్త చెప్పినట్లు అతి సహజంగా జరిగిపోయింది. ఆమే యేపని చేసినా విడ్డూరం అనిపించలేదు. ఎందుకనో! భోజనాలవగానే కుంటివాళ్ళకూ, గ్రుడ్డివాళ్ళకూ యేర్పాటైన శరణాలయాలకి వెళ్ళారు. ఆమె గడపలో అడుగు పెట్టిందో. లేదో గుడ్డిపిల్లలు ఆమెను ముసురుకున్నారు. "తల్లీ తల్లీ"అని ప్రశ్నల వర్షం కురిపించారు. ఆమెను ముట్టుకుంటేనే జన్మ తరిస్తుందన్నంత పవిత్రభావంతో మసిలారు. ఆమె వాళ్ళని తన సొంత బిడ్డల కంటే ఆపాయ్యంగా చూచింది. వాళ్ళతో వున్నంతసేపూ ఆమె తన్ను తాను మరచిపోయింది. ప్రపంచాన్ని చూడలేని వాళ్ళస్పర్శకు ఆమె కరిగి నీరయిరది. రూప రహితమైంది. ఏక ధారగా ఆమె కళ్ళవెంట నీరుకారింది. ఆమెకిది గమనంలో వున్నట్లేలేదు. ఒకరిని పలకరించింది. ఒకరి మేను నిమిరింది. ఒకరి తల సవరించింది. ఆ దృశ్యం చూచి, శ్యామసుందరుడు కన్నీరు కార్చకుండా వుండలేక

పోయాడు. కన్నీరు కార్చటం సహజమే అనిపించింది. అతని మనస్సు వర్షం కురిసిన మేఘానికివలె తేలికపడింది. అక్కడనుంచి వారు మహిళా సమాజానికి, సహకార వ్యవసాయ కేంద్రానికి వెళ్ళారు. కొంతమంది బీద ప్రజలు యిళ్ళకు వెళ్ళారు. ప్రతిచోటా యిదే ఆప్యాయత యిదే అర్ధ్రత. ఎక్కడ అడుగు పెడితే అక్కడ వెలుగులు ప్రసారితం అయ్యేవి. ఆ వెలుగులో మానవుల అవధులు కరిగిపోయేవి. మానవులు ఆమెముందు సహజంగా తల్లిముందు పిల్లలు ఉన్నట్లుగా ఉండటంలో యిక ఆశ్చర్యం యేముంది?

"వెళ్ళివస్తాను" అన్నాడు శ్యామసుందరుడు.

"మంచిది" అన్నది ఆమె.

"మళ్ళీ కలుసుకుంటాను" అన్నాడు శ్యామసుందరుడు.

"సంతోషం" అన్నది ఆమె.

శ్యామసుందరుడు అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ తోటవైపు నడిచాడు.

*　　　*　　　*

ఆ రాత్రి శ్యామసుందరునకి నిద్రపట్టలేదు. ఆమెలో కనబడే విభిన్నశక్తులను, సమన్వయం చేసుకోటానికి ప్రయత్నించాడు. తన మనస్సులో ఆమె సమగ్ర స్వరూపం చిత్రించుకోవాలని తాపత్రయం పడ్డాడు. కాని, ఎంత ప్రయత్నించీ లాభం లేకపోయింది. రేఖలన్నీ ఉన్నాయి కాని యేరేఖను యెక్కడ పొందుపరచాలో అతనికి కుదర్లేదు. ఆరాటం హెచ్చింది. కలంతీసుకొని తన మామూలు ధోరణిలో ఇలా గిలికాడు:

నీదు ధవళ కాంతుల వాహినులకు
కాళరాత్రి హృదయము గగుర్పొడిచె
గాఢతిమిరములు, వెలుగుల వెడలగక్కె,

అవధుల కరిగె
యింద్ర ధనస్సులు వెలిసె
నీదు, జయదుందుభి నినాదములకు
శంకలు సురిగి, కళంకములు సమసె
మనసులు దద్దరిల్లె
మరణమె బిద్దలయ్యె!

ఇంతవరకు వ్రాసేటప్పటికి అతనిలో అతనికే తెలియని ఆనందం పొంగిపొరల నారంభించింది. ఇంకా యిలా గిలికాడు :

మానసిక అవధులను దాట,
కానుపించె
కన్నులను మిరుమిట్లు గొలుపు
శూన్యమ్ము వెలుగు.
రూపరహితమైన ఆలోచనల కాంతి
నన్ను ముసుగుకొనియె నలత
నిశ్శబ్ద గర్జనారవముల క్రాంతి
నన్ను ముంచె తైసంర

నిరతిశయానంద డోలికల నూగు నాకు
భువనమంతయు నీదు రూపున గోచరించి
జోలలను పాడె, సమ్మోహనముగ.

* * *